

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

20^e JAARGANG

WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1935

No. 1025

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Liefstinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoofweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplootweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

	Blz.
EEN ARBITRALE UITSpraak IN DE SIGARENINDUSTRIE door Mr. H. P. Wenckebach	728
De Chadbourne-overeenkomst door Th. Ligthart	730
Het Regeeringsbesluit betreffende de Engelsche biet-suikerindustrie en zijn gevolgen door A. Volz	731
Na de opheffing van den Amerikaanschen petroleum-code door Dr. W. Mautner	732
De Rijksmiddelen over Juli 1935	734
AANTEKENINGEN:	
Dé geografische verdeeling van den Nederlandschen uitvoer	735
Duitsch—Fransche en Duitsch—Belgische handelsbetrekkingen	736
ONTVANGEN BOEKEN	737
MAANDLIJFERS:	
Hypotheekrente in Nederland	737
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	738
STATISTIEKEN	739—742
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

20 AUGUSTUS 1935.

Op de disconto-markt — eigenlijk kon men deze week niet van een markt spreken — bleef men bij zijn afwachtende houding volharden. Totdat men in September waarschijnlijk zal weten, waar men aan toe is, zal er in den toestand op onze geldmarkt wel weinig verandering komen. De Regeering met haar aanhangers, die vol vertrouwen zijn, vinden nog te veel sceptisch gestemden tegenover zich:

In de rente voor drie-maands-bankaccepten valt een kleine teruggang waar te nemen: 4⁷/₈ pCt. met echter maar weinig zaken. Driemaands schatkistpapier doet 4¹/₂ pCt., terwijl de langere termijnen bijna alle ca. 4¹/₂ pCt. noteeren. Call blijft 4¹/₂ à 5 pCt. Prolongatie 5 pCt., na enkele dagen op 4³/₄ pCt. genoteerd te zijn geweest.

Op 22 dezer stelt de Minister de gelegenheid open om in te schrijven op 45 miljoen Gulden schatkistpapier bestaande uit drie- en zes-maandspromessen, 3¹/₂ pCt. éénjarige en 4 pCt. drie- en vijf-jarige biljetten, waarvan bijna 38 miljoen dient ter aflossing van vervallend papier.

* * *

Op de wisselmarkt heerscht eveneens een apathische stemming. De tendens was eerder vast. Vooral Fransche Francs bleven gezocht; er werden verdere goud-remises naar Parijs gemaakt. In het eind der week liep de koers echter van 9.79 op 9.76 terug, om gisteren weder tot 9.78¹/₂ te stijgen. De Pondenoteering te Parijs werd op ongeveer 75 vastgehouden. Ponden, die van 7.34 op 7.31 teruggedaan waren, verbeterden tenslotte weder tot 7.33¹/₂; ook Dollars veranderden uiteindelijk maar weinig: 1.47¹/₂. De \$/£ noteering hield men op ca. 4.97¹/₂.

Belga's 24.95—24.86—24.92¹/₂: De Markenkoers liep van 59.65 op 59.45 terug. Ook voor Registermarken viel een teruggang te constateeren. Creditsperrmarken, die tamelijk gezocht waren, handhaafden zich. Zwitsersche Francs 48.40—48.20—48.28. Lires 12.12¹/₂. Canadeesche Dollars lager: 1.47.

Op de termijnmarkt blijft een constante vraag naar Ponden en Dollars op één- en drie-maands levering bestaan. De prijzen waren tenslotte voor Ponden 7 en 19 c., voor Dollars 1¹/₂ en 4 c. boven de kassa-prijzen. Fransche Francs doen 5 resp. 9 p. agio. Ook Reichsmarken op levering — hoewel de transacties moeilijk tot stand komen — doen nog steeds 25 c. en 60 c. report.

Op de goudmarkt ondergingen de prijzen voor Eagles, Sovereigns en Gouden Tientjes slechts weinig verandering: 2.51, 12.28 en 10.38. Baren liepen iets terug: f 1.653,50, zoowel voor levering Amsterdam als Londen. Marken bank 48.80.

EEN ARBITRALE UITSPRAAK IN DE SIGARENINDUSTRIE.

De onlangs gegeven arbitrale uitspraak van een scheidsgerecht in de sigarenindustrie, bestaande uit Mr. T. J. Verschuur, oud-Minister, voorzitter, Dr. J. H. van Zanten, directeur Gem. Bureau voor de Statistiek te Amsterdam, Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, hoogleeraar te Amsterdam, Jhr. Mr. E. B. T. R. Wittert van Hoogland, secretaris, verdient om meer dan een reden aandacht.

Aanstands zij opgemerkt, dat deze uitspraak in fabrikantenkringen allerminst algemeen als bevreemdend wordt aangemerkt. Dit is een begrijpelijk oordeel. Reeds wanneer men de puntsgewijze samenvatting van de omstreeks 30 folio's beslaande overwegingen van het scheidsgerecht inziet, blijkt, dat in deze uitspraak onderwerpen van geheel verschillende aard dooreen zijn gehaald, zoodat een verwarrend en verward geheel is ontstaan. Wij kunnen slechts zeggen, dat uit het lijvige rapport van het scheidsgerecht blijkt, dat het zijn taak zeer nauwgezet heeft opgevat, al heeft het scheidsgerecht eenzijdig echter wel wat al te veel hooi op zijn vork genomen en anderzijds, juist waar het gaat om de hoofdzak, nl. de eigenlijke loonberekening, teveel aan partijen overgelaten. „Qui trop embrasse, mal étreint.” Als excuus kan echter dienen, dat de opdracht van de commissie voor een goed deel schuld was aan het heterogene karakter van de gegeven uitspraak. Aan het scheidsgerecht waren nl. twee vraagpunten voorgelegd, luidende:

1. is de economische toestand in de geregelde sigarenindustrie in Nederland en zijn de omstandigheden, waarin dientengevolge werkgevers en werknemers verkeeren van dien aard, dat loonsverlaging noodzakelijk en gewettigd moet worden geacht en zijn er overigens nog andere maatregelen om daarin verbetering te brengen?

2. indien beslist wordt, dat loonsverlaging noodzakelijk en gewettigd is, met hoeveel procent of met welk bedrag moet het bestaande loon dan in de verschillende groepen verlaagd worden, met dien verstande, dat de arbiters hun beslissing omtrent de loonen der sigarenmakers en der arbeiders aan en om de machine zullen aanhouden tot nadat de Regeering een beslissing heeft genomen omtrent de breideling van de mechanisatie?

Al dadelijk valt op, dat naast de „loonkwestie het scheidsgerecht kreeg te overwegen of er nog „andere maatregelen” waren aan te bevelen om verbetering te brengen in den economischen toestand in de geregelde sigarenindustrie. Vooral op die „andere maatregelen” is het scheidsgerecht breedvoerig ingegaan. Deze uitspraak zegt, dat naar het oordeel der commissie de economische toestand der geregelde bedrijven inderdaad een loonsverlaging voor de goedkoopere soorten sigaren wettigt, echter moet de loonsverlaging gepaard gaan met maatregelen ter beteugeling van het *randbedrijf*. Als maatregelen beveelt het scheidsgerecht aan:

a. de partij, die de arbeiders vertegenwoordigt, wera met alle scherpste als leden van haar organisatie arbeiders, die beneden de normen, in de C.A.O. vermeld, werken;

b. de partij, die de werkgevers vertegenwoordigt, de Nederlandsche R.K. Vereeniging van Sigarenfabrikanten te Eindhoven en het Verbond van Sigarenfabrikanten te Eindhoven en het Verbond van Sigarenfabrikanten in Nederland te Amsterdam nemen maatregelen, teneinde tot een ondernemersovereenkomst te geraken, waarin bedrijfsregelen worden opgenomen: 10. tegen oneerlijke concurrentie, 20. houdende algemeene verkoopsvoorwaarden, 30. houdende vestigingsvoorwaarden, gericht tegen uitbreiding en vestiging van ondernemingen op financieel onsoliden grondslag, tegen vestiging op tijdstippen, waarin de overcapaciteit zeer hoog is, tegen vestiging van technisch en sociaal slecht ingerichte fabrieken. Zij leggen bij de opstelling van deze overeenkomst bepalingen vast, waardoor een duidelijk herkenbare prijsstelling verzekerd is;

c. beide partijen dringen bij de Regeering aan op streng vasthouden van den eisch, dat bij het verleenen van ver-

gunningen krachtens de Tabakswet fabricage en verkoop gescheiden blijven. Deze actie gaat gepaard met aandrang tot wijziging der Tabakswet in dien zin, dat aan de vergunningen zelf strengere eischen omtrent de sociale omstandigheden, waaronder de vervaardiging geschiedt, worden verbonden;

d. beide partijen dringen er eveneens bij de Regeering op aan de Tabakswet in dien zin te wijzigen, dat het verkoopen van ontkopte en andere sigaren, die feitelijk dienen ter ontduiking van de bepalingen der Tabakswet, beneden den prijs van 3 cent onmogelijk wordt gemaakt.

Opgemerkt dient alreeds, dat het sub b. en d. vermeldde tot ongewenschte benadeeling van geregelde bedrijven zou kunnen leiden. Wanneer men nu ziet, welke loonregeling het scheidsgerecht aanbeveelt, dan blijkt, dat de loonregeling zich bepaalt tot de loonschaal voor de sigarenmakers (vormwerk) en een voor den arbeid aan en om de compleetmachines. Deze laatste zal niet eerder in werking treden dan nadat „de Regeering een beslissing zal hebben genomen omtrent maatregelen, gericht tegen de voortgaande mechaniseering!”

Hier komt de commissie op geheel ander terrein, nl. op het terrein van een Regeeringsbemoeiing met de mechaniseering en de loonkwestie wordt daaraan ondergeschikt gemaakt. Terloops zij opgemerkt, dat de overige loonen dan naar den maatstaf van eerstgenoemde loonschaal door partijen in onderling overleg zouden moeten worden vastgesteld, waarbij wij voorspellen, dat dit in ieder geval tot veel haken en oogen aanleiding zal geven en waarbij in aanmerking is te nemen, dat bij de gansche arbitrage slechts een klein gedeelte der werknemers in de sigarenindustrie betrokken is, omdat alleen de confessioneele bond de Christelijke Bond van Sigarenmakers en Tabaksbewerkers te Kampen partij was bij deze arbitrage.

Alsof het gegeven voorbehoud inzake de mechanisatie nog niet voldoende was, werd verder in de arbitrale uitspraak nog gezegd, dat de geprojecteerde verlaging niet in werking zal treden, indien vóór een bepaalden datum, de partijen, die vertegenwoordigd worden door de beide fabrikantenbonden, niet al datgene zouden hebben gedaan wat noodig is om, behoudens advies van de betrokken afdeeling van den Economischen Raad en de beslissing van den Minister van Economische Zaken, een ondernemersovereenkomst als bedoeld in de wet op het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van ondernemersovereenkomsten en strekkende tot het vaststellen van regelen als boven vermeld, verbindend te doen verklaren.

Tot datgene wat daartoe noodig is, rekent het scheidsgerecht o.a. vaststelling en onderteekening van een overeenkomst door de fabrikantenbonden op zoodanige wijze, dat de kans op nuttig effect voor het bedrijf het grootst en de kans op verbindendverklaring door den Minister het gunstigst is, voorts activiteit om zooveel mogelijk outsiders te doen teekenen of medewerken, een actie om reeds naleving voor de verbindendverklaring te verzekeren, dit alles ter beoordeeling van het scheidsgerecht.

Wij zien dus, dat de loonsverlaging pas in werking zal kunnen treden, vooreerst wanneer de Regeering een beslissing zal hebben genomen over de mechanisatie en ten tweede, wanneer er een verbindend verklaarde ondernemersovereenkomst zal zijn, althans wanneer vóór een bepaalden datum van fabrikanten zijde niet al datgene is gedaan om daartoe te geraken. Ten aanzien van de vraag, wie zal beoordeelen of wel „al datgene is gedaan” wist het scheidsgerecht niet beter te doen dan te bepalen, dat het dit zelf later zou uitmaken.

Het wil voorkomen, dat deze uitspraak een voorbeeld is van het dezer dagen in politiciis veel voorkomend verschijnsel, dat men allerlei zaken, die op zichzelf niets met elkaar te maken hebben, dooreenhaalt. Dit alles geschiedt dan onder het veel misbruikte woord „ordening”. Thans wil men blijkens de arbitrale uitspraak vrijwel gelijktijdig een rege-

ling getroffen zien omtrent het loon, omtrent de mechanisatie, omtrent een verbindend verklaarde ondernemersovereenkomst, die allerlei zal moeten bevatten, omtrent het randbedrijf en omtrent een juiste doorvoering van de Tabakswet. In dit alles worden nu de arbeidersbonden gemengd, omdat de loonregeling een onderdeel vormt voor deze arbitrale uitspraak.

Wat wonder, dat in fabrikantenkringen verzet rijst tegen deze wijze van doen. Wat wonder ook, dat deze uitspraak allerminst door helderheid uitmunt, omdat de commissie blijkbaar getracht heeft, zooals een der vakbondleiders in Het Volk schreef, een soort van Gordiaanschen knoop door te hakken, waarvan tevoren werd aangenomen, dat hij door partijen wel niet ontward zou kunnen worden. Als uitweg heeft de commissie toen maar vastgesteld, dat wanneer partijen vóór een bepaalden datum geen overeenstemming mochten bereiken, de commissie zich het recht voorbeheld om een zelfstandige beslissing te geven. Op zichzelf een zeer eigenaardige rechtsfiguur, die meer doet denken aan ministerieel optreden dan aan het geven van een scheidsrechtelijke uitspraak in een bepaald geschil.

Op zichzelf bestaat er m.i. uiteraard geen bezwaar tegen, wanneer ten aanzien van loonkwesties overleg gepleegd wordt met arbeidersvakbonden. Deze bonden zijn immers ingesteld tot vertegenwoordiging van hun leden met betrekking tot de regeling van arbeidsvoorwaarden. Onjuist lijkt het echter naast deze sociale aangelegenheid nu ook de behandeling van economische zaken in het overleg met arbeidersvakbonden te betrekken, ook al geschiedt dit onder de vaan van „ordering”. De verantwoordelijkheid voor de technische, commerciële en financiële geste van het bedrijf behoort te liggen waar zij inderdaad ligt, n.l. bij de leiding van de onderneming, die terzake zelfstandige beslissingsbevoegdheid moet hebben, wil zij haar verantwoordelijkheid tegenover haar geldschieters kunnen dragen. De ondernemer moet snel kunnen ingrijpen en zelf initiatief kunnen nemen om zich onmiddellijk te kunnen aanpassen bij gewijzigde omstandigheden. Voor medezeggenschap ten aanzien van economische en technische aangelegenheden is geen aanleiding, omdat de verantwoordelijkheid daarvoor dient te berusten bij den deskundigen leider, die voor dit doel is aangesteld.

Terecht is dit onderscheid tusschen sociale en economische aangelegenheden in ons staatsbestel tot dusver steeds gehandhaafd. Wel is bij herhaling bijv. getracht om de Bedrijfsradenwet dienstbaar te maken aan inmenging van arbeiderszijde in economische aangelegenheden, doch de vorige Minister van Sociale Zaken stelde zich zeer terecht op het standpunt, dat de bevoegdheid van een bedrijfsraad uitsluitend behoorde te liggen op sociaal gebied, ook al mocht te eeniger tijd door wetswijziging aan de bedrijfsraden verordenende bevoegdheid worden toegekend. De thans gegeven arbitrale uitspraak gaat echter, al wordt het niet met zooveel woorden gezegd, in de richting van algeheele ordening van sociale en economische aangelegenheden in het sigarenbedrijf met medezeggenschap van arbeiderskant. Daartegen bestaat onzerzijds principieel bezwaar.

Hierbij komen nog de bedenkingen, die in het algemeen tegen dergelijke orderingsplannen bestaan en die zeer duidelijk tot uiting zijn gebracht, o.a. van de zijde van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, bij het tot stand komen van de wet op de verbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten. Men dient zich immers rekenschap te geven van het feit, dat een dergelijke economische ordening in een bepaald bedrijf gewoonlijk wordt voorgestaan door een aantal ondernemingen — tezamen wellicht een meerderheid vormende — dat via den weg van ordening wel gaarne de concurrentie van beter geoutilleerde fabrieken zoude uitschakelen. De vraag of door een dergelijk bindendverklaard meerderheidsbesluit dan

het algemeen belang wel zou worden gediend, laten wij ter beantwoording aan den lezer.

Meerderheidsbesluiten zijn op economisch gebied allerminst het summum van wijsheid en gevreesd mag worden, dat door het verbindend verklaren van dergelijke besluiten het algemeen belang eerder zal worden geschaad dan gediend. De thans gegeven arbitrale uitspraak stuurt in de richting van verbindendverklaring van een dergelijk meerderheidsbesluit. Is het echter niet de vraag, of het inzicht van den enkeling niet beter zou zijn dan het inzicht van een meerderheid, wanneer men tenminste met de belangen van den consument rekening wil houden. Men bepleit de bindend verklaring van een ondernemers- of prijs-overeenkomst dan vaak met een beroep op de solidariteit tusschen bedrijfsgenooten, een beroep, dat weinig indruk moet maken. Onder den mantel van solidariteit ligt immers vaak niet anders dan groeps-egoïsme verborgen.

In een aan de Tweede Kamer inzake het orderingsontwerp zegt het Verbond van Nederlandsche Werkgevers:

„Uit een oogpunt van algemeen belang achten wij deze bedrijfsordering een groot gevaar. Zij breidelt het initiatief van een ondernemer en zij verhindert een soepele aanpassing bij de gewijzigde omstandigheden. Wij kunnen ons niet vereenigen met een in bedrijfsorganen samen te persen bedrijfsleven. Industrie, handel en scheepvaart kunnen er slechts door worden verstikt. Wij aanvaarden mitsdien evenmin op afbetaling de medezeggenschap der arbeidersorganisatie in een vaste commissie van advies uit een economischen raad of in bedrijfsraden of andere organen, wanneer het gaat over het treffen van voor een bedrijf bindende regelingen op economisch gebied.

Tegen samenwerking en overleg met de werknemers in eigen onderneming heeft de werkgever geen bezwaar. Maar de verantwoordelijke leiding van de onderneming worde niet afhankelijk gemaakt van beslissingen van organen in de onderneming, noch van besluiten van buiten de eigenlijke onderneming staande raden. Op het gebied van de bedrijfsleiding wenschen wij de vrijheid van den bedrijfsleider, de volle ontplooiing van zijn werkkraft en inzicht ten bate van zijn onderneming niet gebreideld of aan banden gelegd te zien.”

Deze bezwaren gelden ook tegen de grondslagen, waarop de arbitrale uitspraak in de sigarenindustrie is gebaseerd, bedenkingen, die door vele fabrikanten ten volle onderschreven zullen worden. Wie toch bepaalt wat en met welke mate geordend zal worden? Altijd zal het zijn, of de Overheid, of de meerderheid van belanghebbenden in een bepaald bedrijfstak en natuurlijk zal men steeds verder willen gaan, daarbij gesteund door de arbeidersbonden, die de ordening dan wel willen aanvaarden, bijv. op afbetaling van de onophoudelijk gepropageerde socialisatie.

Hoe bedenkelijk meerderheidsbesluiten van belanghebbenden kunnen zijn, blijkt uit de behandeling van het vraagstuk der mechanisatie. De meerderheid in de sigarenindustrie heeft er belang bij de mechanisatie ziet daarin, mede nu een verdere overgang van van den enkeling in dit opzicht. De meerderheid werkt in dit opzicht behoudend en remmend en zal tenslotte trachten het initiatief geheel te dooden, omdat het tegen haar belangen ingaat. Men geve zich dan eens rekenschap van de gevaren, waarin wij terecht komen, wanneer met boetebedingen een arbitrale uitspraak als thans gegeven is ten aanzien van derden verbindend verklaard zou worden.

De commissie zegt in haar uitspraak bijv., dat zij tot het inzicht is gekomen, dat een volledige mechanisatie (complete machine) groote sociale gevaren meebrengt, doch dat het daarentegen aanbevelenswaardig is een toestand te scheppen, die de half-mechanische fabricage der sigaren tegen het opkomen der volle mechanisatie sterker maakt. De commissie ziet daarin mede, nu een verdere overgang van het handwerk naar de mechanisatie (bosjesmachine) niet kan en niet behoort te worden tegengehouden, een middel tot een door haar in de gegeven omstan-

digheden gewenscht geachte temporiseering van dien overgang. Al deze zinsneden geven de belangen der meerderheid onder de fabrikanten weer. Immers volledige mechaniseering (compleetmachines) gebruiken slechts enkelen, doch vrijwel allen de bosjesmachines. Daarmee staat echter geenszins vast, dat de compleetmachines geweerd moeten worden in het algemeen belang. Het werken met bosjesmachines wordt aanbevolen, terwijl het vaststaat, dat juist deze machines de meeste arbeidskrachten vervangen in het productieproces, dus alweer inzicht der meerderheid en niet algemeen belang.

Verder zullen in de verbindend te verklaren overeenkomst vestigingseischen worden gesteld. Een op te richten bedrijf moet o.a. aan technisch en sociaal redelijke voorwaarden beantwoorden. Wie zal dat beoordeelen en naar welken maatstaf? En moet dan de arbeidersvertegenwoordiging in de desbetreffende commissie uit den Economischen Raad hierover oordeelen?

Het leek nuttig voor hetgeen zich thans in de sigarenindustrie afspeelt in ruimen kring belangstelling te vragen. Men weet nu tenminste waar het om gaat en een gewaarschuwd man geldt voor twee.

MR. H. P. WENCKEBACH.

DE CHADBOURNE-OVEREENKOMST.]

Het was reeds lang bekend, dat het verzet tegen de regelingen van den suikeruitvoer volgens het Chadbourne-plan in de kringen der suikerproducenten op Java stijgende was. Van den aanvang af was een belangrijke minderheid tegenstander van de aansluiting bij een overeenkomst, waarvan men geen heil verwachtte, omdat zij alleen de productie van de uitvoerlanden zou beperken, doch die der invoerlanden vrij liet. De Nederlandsch-Indische Regeering greep echter in en dwong tot samenwerking op de basis in de verschillende besprekingen vastgelegd. Hiermede nam de Regeering wel een zeer groote verantwoordelijkheid op zich, want de argumenten der tegenstanders waren zonder twijfel sterk.

Thans is gebleken, dat de tegenstanders van het Chadbourne-plan, die ook in dit tijdschrift wel eens aan het woord kwamen, gelijk hebben gehad. Er is gebeurd, wat zij voorspelden. De toestand in de suiker is niet verbeterd, omdat naarmate de uitvoerlanden de productie inkrompen, de invoerlanden de hunne in nog sterkere mate uitbreidden. Goedkoop suiker werd dus vervangen door dure en de vrije markt, die de bij het Chadbourne-plan betrokkenen onderling verdeelden, is 50 pCt. kleiner geworden. Zolang de dwaasheid der autarkie niet overwonnen is, bestaat er weinig kans op een herstel van welvaart in het algemeen, en van voorspoed voor de goede suikerproducenten in het bijzonder. De slechte producenten blijven voorloopig van de krankzinnige bescherming profiteren en er zijn er, die goed beloond worden voor hun nutteloozen arbeid.

Waar het Chadbourne-plan geen verbetering bracht, *geen verbetering brengen kon*, is het een geluk, dat Java de handen weder vrij kreeg en het is te hopen, dat de Nederlandsch-Indische Regeering door dit fiasco geleerd heeft, welke gevaren verbonden zijn aan het ingrijpen in productie en distributie en dat Zij zich voortaan zal matigen. Het ziet er nog niet naar uit, dat Zij tot inkeer gekomen is, want nog steeds bestaat er o.a. een rijst invoerverbod, terwijl kort geleden op wonderlijke wijze ingegrepen werd in den kapokhandel en -voortbrenging.

Java was het zwakste lid van de Chadbourne-overeenkomst, omdat het voor vrijwel al zijn suiker op onbeschermden uitvoer aangewezen is. Cuba vindt voor een belangrijk deel van zijn productie een preferentieelen afzet in de Vereenigde Staten, de andere leden mochten in eigen land het verbruik tot loonnende prijzen voorzien. In den tegenwoordigen tijd heeft het geen waarde, dat Java de goedkoopste pro-

ducent is; onder normale omstandigheden zou het daardoor een zeer sterke positie innemen, thans echter wordt de uitvoer naar alle zijden belemmerd en op de kleine wereldmarkt, die nog overgebleven is, heerscht een moordende concurrentie, waarbij voor verschillende verkoopers de prijs geen rol speelt, omdat zij hun winsten op het beschermde deel van hun productie maken.

Het is niet onmogelijk, dat de prijs, die door de Chadbourne-overeenkomst eenigermate werd opgehouden, thans nog verder zal dalen. Dit zal echter niet van veel betekenis zijn. De andere leden van de Chadbourne-overeenkomst waren nog bereid de vrije markt, die thans ca. 2½ miljoen ton groot is, te verdeelen, maar Java voelde daar niets voor. Wat zou dit voor zin hebben gehad, waar Java 1.200.000 ton hoopt uit te voeren? De productie op Java is al met 50 pCt. verminderd; zou men nu vrijwillig het besluit moeten nemen nog verder te gaan? Het is duidelijk, dat men daarvoor niet voelde. Bovendien bestaat de kans, dat de importlanden hun aanplantingen nog verder gaan uitbreiden, waardoor de vrije markt nog kleiner zou worden.

Java zal af moeten wachten, wat de toekomst zal brengen en er intusschen alles op moeten zetten om een zoo groot mogelijk productie-apparaat in stand te houden. De berichten uit Britsch-Indië, waar een zwaar beschermde suikerindustrie uit den grond is gestampt, geven eenigen moed. De offers, die dit land zich opgelegd heeft ten behoeve van het twijfelachtig geluk een product voort te brengen, waarvoor bodem, klimaat en arbeidskrachten ongeschikt zijn, blijken zwaar te zijn. Er komt verzet tegen de hooge bescherming, die de schatkist door de dalende invoerrechten benadeelt en de consumenten uitbuut. Bovendien schijnen de tarieven nog niet hoog genoeg om de thans bestaande industrie in haar geheel te handhaven.

Engeland schijnt aan de bietencultuur geen verdere uitbreiding te willen geven. De lasten worden te zwaar, de oppositie neemt toe. Het in dit tijdschrift besproken Greene-rapport heeft indruk gemaakt en er is een kans, dat de Regeering binnen afzienbaren tijd op de dwalingen haars wegs terug zal komen.

Nederland blijft volharden in de voorziening in eigen behoeften. Dit is bedroevend en volkomen in strijd met de gepredikte aanpassings-politiek. Nog steeds is de steun hier zóó hoog, dat het mogelijk zou zijn voor het bedrag van dien steun suiker op Java te koopen en daarmede de consumenten kosteloos te voorzien (accijns en invoerrechten buiten beschouwing gelaten). Java zou dan iets verdienen en de Nederlandsche schatkist zou nog geld overhouden.

Er zijn nog vele landen, die een politiek voeren als ons land. Het is daarom moeilijk de toekomst hoopvol tegemoet te zien. Het ergerlijke resultaat van de prijsopdrijving door zware bescherming en belasting is, dat het verbruik per hoofd in vrijwel alle landen afneemt. Zouden de consumptie-prijzen door een gezondere politiek op een lager niveau worden gebracht, dan ware de kans groot, dat het verbruik weldra met eenige millioenen tonnen zou stijgen.

Hoe het zij, — de eerste stap in de goede richting is gedaan. Een slechte overeenkomst is ontbonden. Thans streeft men er naar een betere conventie te sluiten, waaraan Engeland misschien deel zal willen nemen. Dit is echter nog toekomstmuziek en er zal nog wel heel wat water door den Rijn moeten loopen vóór het gezond verstand in de economische politiek terugkeert.

Th. L.

HET REGEERINGSBESLUIT BETREFFENDE DE ENGELSCH-BIETSUIKERINDUSTRIE EN ZIJN GEVOLGEN

Ongeveer drie maanden na het verschijnen van het z.g. Greene-rapport, inhoudende het advies van de door de Britsche Regeering ingestelde commissie tot onderzoek van de binnenlandsche suikerindustrie, meer speciaal betreffende de wenschelijkheid van verdere verleening van steun aan de bietsuikerindustrie¹⁾, heeft de Regeering hare toekomstige suikerpolitiek bepaald en in eene communicatie van den Minister van Landbouw d.d. 30 Juli aan het Parlement bekend gemaakt.

In strijd met het advies der meerderheid van genoemde commissie heeft de Regeering tot voortzetting van den steun aan de bietsuikerindustrie besloten in eenigszins gewijzigden vorm en zonder bepaling van een tijdsduur. Overigens werden de aanbevelingen der commissie, voor het geval de Regeering toch tot verdere steunverleening mocht besluiten, voor het grootste gedeelte overgenomen.

De directe steun aan bietsuikerproducenten wordt gelimiteerd tot een kwantum van 560.000 tons witsuiker per jaar, waarbij vermelding verdient, dat in 1934/35 de binnenlandsche beetwortelooft 602.000 tons witsuiker opgeleverd heeft. Eene onafhankelijke Suikercommissie wordt ingesteld, aan wie de uitvoering der Regeeringsbesluiten betreffende de bietsuikerindustrie toevertrouwd wordt. De bestaande bietsuikerfabrieken zullen in eene enkele corporatie samengevoegd worden en onder controle staan van genoemde Suikercommissie. Deze amalgamatie moet vóór 1 April 1936 plaats hebben, opdat de nieuwe corporatie en niet de onafhankelijke fabrieken de contracten met de landbouwers voor den oogst van het volgende jaar kan afsluiten.

Gedurende eene periode van maximum vijf jaren, te beginnen met 1 April 1936, zal de op te richten corporatie gelegenheid krijgen om den gemiddelden kostprijs tot het laagst mogelijke niveau te verlagen. Daarna zal de definitieve basis voor den Regeeringssteun worden vastgesteld.

Intusschen zal in de overgangperiode subsidie verleend worden op geleidelijk gereduceerde schaal. De steun voor 1936 zal door de Regeering vastgesteld worden op grond van de gegevens, waarover zij thans beschikt, terwijl die voor volgende jaren telkens na ontvangen advies van de Suikercommissie zal worden bepaald.

Mocht het blijken, dat de overgangperiode nog niet lang genoeg geweest is om tot eene zoodanige vermindering der kosten te komen, dat de definitieve steunbasis door de Regeering vastgesteld kan worden, dan kan de Suikercommissie de Regeering adviseeren de overgangperiode te verlengen, waarbij de subsidies echter geleidelijk worden verminderd.

De volgende standaardcondities zullen als basis voor den steun gedurende de overgangperiode gelden:

Voor de suikerbieten een prijs van Sh. 35/- per ton bieten van 15½ per cent suikerinhoud (plus of minus 3 d. voor ieder 0.1 per cent boven of beneden 15½ per cent).

Voor ruwsuiker van 96° polarisatie, pre-duty, een prijs van Sh. 4/6 per cwt.

Voor raffineeringsmarge Sh. 13/- per cwt.

Voor preferentie inkomend recht Sh. 4/9 per cwt. witsuiker.

Veranderingen van deze standaardniveaux, tenzij veroorzaakt door nader te omschrijven toevallige omstandigheden, zullen gecompenseerd worden door overeenkomstige wijzigingen van den vastgestelden steun, terwijl het risico van eene belangrijke kostenverhooging tengevolge van misoogst of andere natuurlijke oorzaken niet uitsluitend ten laste van de corporatie zal komen.

Na afloop van de overgangperiode zal de dan

¹⁾ Zie E.-S.B. No. 1009 d.d. 1 Mei jl.

vastgestelde definitieve subsidie om de drie jaren voor herziening vatbaar zijn. Bij het vaststellen der subsidie zal gelet worden op de mogelijkheid van een normale afschrijving op fabrieken en installaties en van een redelijke uitkeering op het kapitaal der corporatie. De maximum grootte van den elk jaar te contracteeren aanplant moet door de Suikercommissie goedgekeurd worden.

De Regeering stelt voor, het steunbedrag voor 1936, gecalculeerd op basis der bovenstaande standaardcondities, te bepalen op Sh. 5/1½ per cwt. Aangezien echter de aan de boeren in 1936 te betalen bietenprijs gemiddeld ongeveer 4½ d. per ton hooger zal zijn dan de aangenomen standaardprijs van Sh. 35/-, zal het steunbedrag gerectificeerd en met 1½ d. per cwt. suiker tot Sh. 5/3 per cwt. verhoogd worden.

De boeren zullen in 1936 ontvangen resp. Sh. 35/- en Sh. 36/- per ton voor bieten geleverd aan de fabrieken, die tot de tegenwoordig geldende prijzen van resp. Sh. 35/- en Sh. 36/- gecontracteerd hebben. De prijs voor de Cuparfabriek wordt Sh. 34/- per ton franco spoorwagon.

Over den prijs, die voor de bieten in 1937 en volgende jaren zal worden betaald, zullen de corporatie en de boeren het eens moeten worden op grond van het steunbedrag door de Regeering voor het betreffende jaar vast te stellen. Indien de beide partijen het niet eens kunnen worden, zal de Suikercommissie gemachtigd zijn een bindend besluit te nemen. Aanbevolen wordt het vormen eener organisatie van bietenboeren ter vergemakkelijking dezer onderhandelingen. Verder worden bepalingen gemaakt en overwogen betreffende de verhouding tusschen bietsuikerfabrieken en raffinaderijen.

De Regeering acht het van groot belang, dat elk schema voor de permanente organisatie der bietsuikerindustrie ook in een program van wetenschappelijk onderzoek en opvoeding op grootere schaal dan tot dusverre voorziet. De kosten daarvan moeten door de industrie worden gedragen.

Aangezien het steunbedrag in het vervolg van een aantal factoren afhankelijk zal zijn, is het niet mogelijk eene nauwkeurige raming der totale kosten van den Regeeringssteun te geven. Indien echter geen wijziging komt in den voor 1936 voorgenomen steun, dan zoude volgens de Regeering het maximumbedrag aan subsidie voor den oogst 1936 vergeleken met de cijfers voor 1934 en 1935 als volgt zijn:

1934	Sh. 7/3 per cwt. (inclusief melasses)	... £ 4.450.000
1935	" 6/6 " " " " " " " " " " " "	" 3.640.000
1936	" 5/3 " " " " " " " " " " " "	op het equivalent van 560.000 tons witsuiker " 2.940.000

De waarde van de voorkeursrechten bedroeg in 1934 £ 3.170.000 en wordt voor elk der jaren 1935 en 1936 op £ 2.900.000 geraamd, terwijl het bedrag der rechten, die aan de schatkist betaalbaar zijn, in 1934 £ 2.500.000 was en in elk der jaren 1935 en 1936 op £ 2.300.000 getaxeerd wordt. De kosten van den steun gedurende de rest der overgangperiode kunnen nog niet overzien worden, doch de Regeeringsvoorstellen voorzien in eene jaarlijksche vermindering van het steunbedrag.

* * *

Van bijzonder belang voor de overige suikerwereld is hetgeen de Minister over de internationale situatie zegt, nl.:

„Het Chadbourne schema van 1931, dat eene poging was van de zijde der voornaamste suikerexporterende landen om de marktverhoudingen te verbeteren door reguleering der uitvoeren, heeft zijn doel gemist en zal op 1 September 1935 afloopen. Pogingen zijn gedaan om het op eene hechtere basis te hernieuwen, maar de onderhandelingen daaromtrent schijnen een dood punt bereikt te hebben. Het was daarom voor de Regeering noodzakelijk om de internationale situatie zeer nauwkeurig te overwegen

als deel van het algemeene overzicht der suikerpolitiek, die zij in den allerlaatsten tijd heeft gevolgd.

Bij een wereldprijs voor suiker op de tegenwoordige basis van omstreeks Sh. 4/6 per cwt., mag men veilig aannemen, dat geen land ter wereld suiker met winst produceeren kan. De Regeering gelooft, dat de suiker produceerende landen alleen hopen kunnen de industrie op eene economische basis te brengen door middel van eene internationale overeenkomst ter regeling van de suikervoorziening in overeenstemming met de behoefte van de wereldmarkt, gepaard met de aanvaarding van het principe, dat Regeeringssteun, in welken vorm dan ook, overal verminderd moet worden al naar gelang de marktomstandigheden verbeteren. Haar eigen binnenlandsche politiek, zooals aangeduid in het eerste gedeelte van dit memorandum, is in algeheele overeenstemming met dit standpunt. Zij stelt zich nu voor om de Regeeringen van de suikerexporteerende Dominions en Koloniën uit te noodigen om met hun de mogelijkheid te overwegen voor eene gemeenschappelijke poging ter heropening van de internationale onderhandelingen, indien mocht blijken, dat een redelijk vooruitzicht bestaat op eene gunstige uitkomst." — Tot zoover de Minister.

Men mag het als voorstander van eene vrije suikerproductie en distributie in de wereld betreuren, dat Engeland niet het advies der meerderheid van het Greene-rapport in zijn geheel gevolgd heeft, toch moet het groote gewicht van de bovenstaande Regeeringsverklaring niet onderschat worden. Engeland, dat zich tot dusver van alle internationale onderhandelingen afzijdig gehouden heeft, verklaart zich nu tot medewerking bereid en geeft zelf den in te slagen weg aan. Van Engeland, als grootste koper van vrije suiker, kan daarbij een groote macht uitgaan. Evenals tijdens de Brusselsche conferentie in 1902, zal Engeland ook thans de krachtigste positie innemen en al behoort Engeland thans zelf tot de protectionistische suikerlanden, die tevens de eenmaal zoo verfoeide subsidies uit 's Lands kas voor de eigen bietsuikerindustrie betalen, zoo heeft de Regeering toch de uitdrukkelijke verklaring afgelegd, dat deze subsidies moesten verminderen. Dit kan, wil men de eigen industrie in stand houden — van uitbreiden is voorloopig geen sprake —, alleen gebeuren door verhooging der suikerprijzen op de wereldmarkt en daarvan zullen dan ook de landen, die tot dusver geheel zonder Regeeringssteun gewerkt hebben, zooals Java, San Domingo, enz., in de eerste plaats profiteren.

Al wettigt dit alles nog niet om nu reeds victorie te kraaien, zoo mag er toch wel op gewezen worden, dat er wat licht begint te komen in de duisternis. Een wenk voor de banken, die suikerrelaties hebben, en voor de Nederlandsch-Indische Regeering om op Java niet te vernietigen, wat met eenig geduld en volharding weer een winstgevend bedrijf kan worden. De toekomst van Javasuiker ligt niet alleen in het Oosten, maar ook in het Westen.

A. V.

NA DE OPHEFFING VAN DEN AMERIKAANSCHEN PETROLEUMCODE.

Sinds 27 Mei, den dag, waarop de U. S. Supreme Court in de „Schechter Poultry Corp. Case" met eenparigheid van stemmen had beslist, dat groote gedeelten der National Industrial Recovery Act (Nira) wegens overdracht van te groote bevoegdheden op den President der Vereenigde Staten en wegens schending der rechten der afzonderlijke Staten door de Unie, in strijd met de Grondwet waren, is voldoende tijd verstreken, om een eenigszins beredeneerd oordeel betreffende de gevolgen van dezen uitspraak voor de petroleumindustrie uit te spreken. Immers, door de beslissing van Amerika's Hoogste Rechtscollege werd aan alle Codes, die de verschillende tak-

ken van industrie met den President waren overeengekomen, de rechtsbasis ontnomen; indien er één tak van nijverheid was, waarin behoefte aan een regeling (hetzij in den vorm van den Code, hetzij in eenig anderen bruikbaren vorm) bestond, dan was het zeker de petroleumindustrie, de derde onder de groote industrieën der Vereenigde Staten.

De petroleumcode had drie doeleinden willen bereiken: 1o. vermindering der werkloosheid en stabilisatie der loonen, 2o. evenwicht tusschen winning en verbruik, en 3o. afschaffing der unfaire handelspraktijken; ook werd naar redelijke prijzen voor de ruwe olie en haar derivaten gestreefd. Van deze doelstellingen werden eenige min of meer verwezenlijkt: de werkloosheid nam af, de loonen werden op een niet al te laag peil gehandhaafd of zelfs verhoogd; men benaderde een zeker evenwicht tusschen productie en consumptie; de unfaire handelspraktijken echter waren zeker niet uitgeroeid, en wat de prijzen betreft was het weliswaar gelukt, den prijs voor de standaard-soort ruwe Mid-Continent olie op \$1.— per barrel te houden, en daarmede een wensch der producenten te vervullen, maar de prijzen van benzine waren, hoewel beter dan een jaar tevoren, niet op een niveau gekomen, dat, vooral in verband met den prijs der ruwe olie, loonend was. Dit was ook de aanleiding tot een „dreigement" van den Staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken, Ickes, aan het adres der petroleumindustrie geweest: of voor betere prijzen der benzine zorgen, of de prijzen der ruwe olie verlagen. De Regeering, en met haar de petroleumindustrie, had liever het eerste dan het tweede gezien.

Met dit al was toch een verbetering der situatie in de petroleumindustrie onmiskenbaar. Zij was echter slechts voor een deel aan de Code-bepalingen toe te schrijven. Voor een ander — en misschien belangrijker — deel was zij veroorzaakt door de bepalingen der door een andere uitspraak der U. S. Supreme Court vermaard geworden clause 9c der Nira, het transportverbod voor in strijd met de wettelijke bepalingen gewonnen olie, dat in den oorspronkelijk gekozen vorm eveneens ongrondwettig werd verklaard. Het Hof wees hierbij echter aan, met welke middelen de gewraakte bepalingen met de Constitutie in overeenstemming waren te brengen, hetgeen ook heel spoedig door de z.g. Connally-wet geschiedde, die den fout, waarop de oorspronkelijke tekst was gestrand, n.l. te groote delegatie van bevoegdheden der Wetgevende aan de Uitvoerende Macht, wist te vermijden.

Voorts hadden verschillende olie-produceerende Staten besloten de eigen, dikwijls slechts op het papier staande, wetten ter voorkoming van „verkwisting" van petroleum (en aardgas), d.w.z. van een verstoring van het evenwicht tusschen productie en consumptie, krachtiger toe te passen; vooral in Texas, waar dergelijke maatregelen ongetwijfeld het meest noodig waren, begon men tegen de producenten van „hot oil" (illegaal gewonnen olie) gestrenger op te treden.

Eindelijk was ook de gedachte van een z.g. „compact", d.w.z. een door de Grondwet der Unie erkende mogelijkheid, dat afzonderlijke Staten der Unie met elkaar verdragen voor bepaalde doeleinden sluiten en deze aan de goedkeuring van het Congres onderwerpen, dichter dan ooit tot haar verwezenlijking gekomen. Want na eenige conferenties der gouverneurs van de petroleum-produceerende Staten der Unie, hadden deze tot het afsluiten van zulk een verdrag, tot uniforme wetgeving en voorkoming der overproductie besloten, en de wetgevende lichamen van vijf van deze ongeveer twintig Staten, hadden dit verdrag reeds geratificeerd. Deze conferenties waren op uitnoodiging van Gouverneur Marland van Oklahoma, vroeger een groot petroleum-industrieel, bijeengeroepen, terwijl de tekst van het „compact" werd ontworpen door Gouverneur Allred van Texas, den vroegeren Attorney General van dezen Staat, die

met dit vraagstuk zeer vertrouwd was, en bovendien steeds streng heeft gewaakt voor de rechten van den „sovereine Staat Texas”. Door de afsluiting van zulk een compact had men reeds onder President Hoover de aloude strijdvraag, wie het vraagstuk der overproductie mocht regelen, de afzonderlijke Staten of de Federatie, willen oplossen. Toen echter was dit denkbeeld gestrand op den onwil der petroleumindustrie, die van geen enkele controle wilde weten. De ontwikkeling in de sindsdien verstreken jaren had evenwel de industrie ervan overtuigd, dat, wilde zij een strenge federale controle voorkomen, het compact het eenigste, of althans het beste middel daartoe zou zijn.

Het gevaar van een federale controle, hetzij door een afzonderlijke wet, hetzij door de verklaring der petroleumindustrie tot een „public utility”, was lang niet denkbeeldig. Senator Thomas en Afgevaardigde Disney hadden reeds verleden jaar een overeenkomstige wet bij het Congres ingediend, hetwelk deze echter, ondanks den wensch van President Roosevelt, niet vóór zijn verdagging aanvaardde. In het voorjaar 1935 had Senator Thomas zijn wetsontwerp weer ingediend en had Staatssecretaris Ickes herhaaldelijk verklaard, dat de petroleumindustrie, die haar eigen affaires zoo slecht beheerde, tot een „industrie, waarbij de gemeenschap belang heeft” (public utility) diende te worden verklaard. Tegen deze plannen had de petroleumindustrie in meer dan een resolutie van het American Petroleum Institute (en van andere organisaties) partij gekozen, en door middel van groote advertenties, waarin de tekst van haar petitie aan het Congres om federale controle te verwerpen woordelijk werd weergegeven, gepoogd, het publiek van de juistheid van haar standpunt te overtuigen.

* * *

Dit was, in korte trekken, de stand van zaken, toen de beslissing van de U. S. Supreme Court aan de petroleum-code, zooals aan tal van andere codes, een eind maakte. Zooals zonder meer duidelijk is, werd daardoor aan de petroleumindustrie een belangrijke steun, maar toch slechts één der peilers ontnomen, waarop haar langzaam terugkeerende rentabiliteit en prosperiteit waren gevestigd. De leiders haastten zich, de opvatting te verkondigen, dat, nu de petroleumindustrie het dwangbuis der Code had uitgetrokken, eigenlijk alles voor haar beter dan tevoren was. Maar zeker waren zij toch niet van hun zaak, want onmiddellijk lieten zij in een officieele resolutie van het American Petroleum Institute het publiek weten, dat tot ongerustheid geen aanleiding bestond, dat de industrie de bepalingen der Code betreffende het verbod van kinderarbeid, betreffende de loonen en werktijden vrijwillig zou handhaven en dat hetzelfde met de faire handelsusances, waartoe de Code de industrie had verplicht, het geval zou zijn.

Men zal aan de oprechtheid van dezen wensch, de Code-bepalingen na te leven, ook zonder geldigen Code niet willen twijfelen, en toch een zeer sterken twijfel, of dit op den duur wel mogelijk zou blijken te zijn, niet kunnen onderdrukken. Het American Petroleum Institute maakte van de gelegenheid gebruik, om eraan te herinneren, dat nog steeds een oudere, en door de Federal Trade Commission goedgekeurde Code, een Code van redelijke handelsgebruiken bestond, die helaas nooit nageleefd, maar een beetje gefatsoeneerd en gemoderniseerd werd, en nu goede diensten zou kunnen bewijzen. Tevens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de petroleumindustrie nog eens op het hart te drukken, voor de totstandkoming van het „compact” te ijveren, maar evenzeer elken anderen vorm van controle, en vooral de federale controle, te bestrijden. Met een compact, en de Connally-wet, waarvan de geldigheid onbepaald zou moeten worden verlengd (zij is nu tot twee jaar beperkt) en met de wetgeving der afzonderlijke sta-

ten, zou de industrie ruimschoots in de gelegenheid zijn, haar stabiliteit te handhaven.

Inderdaad scheen dit, althans aanvankelijk, te lukken. Vrij algemeen werden de arbeidsvoorwaarden en ook de prijzen gehandhaafd. Hiertoe droeg ook een zeer bevredigende vraag bij. Niettemin kwam het hier en daar tot lokalen prijsstrijd. Een belangrijke uitzondering maakte Californië, waar gedurende de tweede helft van 1934 en de eerste maanden van 1935 de Pacific Coast Petroleum Agency op grond van een overeenkomst tusschen groote en kleine belanghebbenden met hulp van de petroleum-Administrator voor controle en regeling der productie en raffinage, en daardoor voor redelijke prijzen had gezorgd. Deze overeenkomst eindigde nu, en het gevolg was de terugkeer van overproductie en dalende prijzen. Nu is een prijzenoorlog in Californië niet onmiddellijk van nadeel voor de gehéele Amerikaansche petroleumindustrie. Deze zal echter, bij verdere daling der prijzen aldaar, moeilijk haar prijsniveau in alle andere deelen van het land kunnen handhaven.

De tegenslag, dien de Regeering door de uitspraak van het Hoogste Gerechtshof ondervond, werd door haar aanhangers, wat betreft de petroleumvraagstukken, verschillend opgenomen, terwijl President Roosevelt zelf in een persconferentie de opheffing van alle organen ter uitvoering en controle van de bepalingen der codes als onvermijdelijk verklaarde. Ook meende hij, dat waarschijnlijk elke vorm van federale controle in de toekomst onmogelijk zou zijn, aangezien de uitspraak betekende, dat de Federatie zich slechts om den tusschenstaatschen handel mocht bekommeren, en dus niet om vraagstukken, die verband houden met productie of verwerking van grondstoffen. Daarentegen waren er anderen, die meenden, dat een scherpe controle der petroleumindustrie, natuurlijk met inachtneming der uitspraak van het U. S. Supreme Court, nu dringender was dan ooit.

Kort daarop werd de wet van Senator Thomas in gewijzigden vorm ingediend. De hoop der tegenstanders, dat ook zij door het oordeel van het Hof van de baan zou zijn, bleek dus niet juist. Het ontwerp werd zonder twijfel met medewerking van Staatssecretaris Ickes en zijn staf uitgewerkt, al heeft President Roosevelt zelf aan de voorbereiding der wet niet deelgenomen. Volgens dit ontwerp zal een Petroleum Administrative Board, bestaande uit vijf onder den Staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken werkende leden, worden ingesteld, hetgeen praktisch op een herbenoeming der bestaande Petroleum Administrative Board zou neerkomen. Deze board, waarvan de Staatssecretaris zelf geen lid zou zijn, zou met de verschillende autoriteiten van de petroleum-produceerende Staten en de „Agency”, die in het compact is voorzien (Interstate Compact Commission) samenwerken. De aanbevelingen van den board betreffende de te winnen en te verwerken hoeveelheden ruwe olie, die in overeenstemming met de werkelijke behoefte zou moeten zijn, de eventuele vaststelling van (transport-) quota's in den tusschenstaatschen handel (ook dit is een maatregel ter voorkoming van overproductie of van het verbreken van het evenwicht tusschen vraag en aanbod), voorts de vaststelling der te importeerende hoeveelheden en de vergunning voor gedeelten der industrie, om met elkaar overeenkomsten af te sluiten, zouden door den Staatssecretaris moeten worden goedgekeurd. De belangen der industrie zou een Petroleum Advisory Committee moeten waarnemen, dat echter geen beslissende, maar slechts adviseerende stem zou hebben. Het „compact” zou in de nieuwe wet worden geïncorporeerd, en hetzelfde zou met de Connally Act het geval zijn, die daardoor tevens voor onbepaalden duur van kracht zoude blijven.

Zooals men ziet had de nieuwe wet bij totstandkoming een aantal wenschen van de petroleumindustrie vervuld: het compact was goedgekeurd en de Connally Act verlengd geworden, al had de be-

voegdheid, het transport van onwettig gewonnen olie te verbieden, daarna niet meer bij den President, maar bij den Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken berust. Maar tevens had de wet een aantal nieuwe bepalingen, zooals bijv. voor de stelselmatige ontginning van nieuwe velden, bevat en op deze, zooals trouwens ook op de voorschriften betreffende de arbeidsvoorwaarden, was de industrie minder gesteld, reden waarom reeds direct werd gevraagd, of dergelijke bepalingen niet in strijd met de grondwet zijn.

In een begin Augustus gehouden bespreking tusschen President Roosevelt, Staatssecretaris Ickes, afgevaardigde Rayburn (Texas), Voorzitter van het Interstate and Foreign Commerce Committee, en afgevaardigde Cole, die een onderzoek betreffende de situatie in de petroleumindustrie heeft geleid en ook bij de totstandkoming van het „compact” een belangrijke rol heeft gespeeld, werd overeenstemming verkregen betreffende een nog in de loopende zittingsperiode van het Congres aan te nemen petroleumwetgeving. Uit de naar Europa gekomen berichten bleek aanvankelijk niet duidelijk, of het daarbij gaat om een nieuwe wijziging der Thomas Bill, of om een geheel nieuw wetsontwerp, dat echter in zijn groote trekken met de geamendeerde Thomas Bill vrij veel overeenstemming toont. Immers zal de hoofdinhoud van dit nieuwe wetsontwerp, waarvoor de goedkeuring der bovengenoemde vier persoonlijkheden werd verkregen, behelzen: een goedkeuring van het compact (op grond van dit compact hebben, nog zonder de aanneming ervan in het Congres af te wachten, de Gouverneurs van Texas, Oklahoma en Kansas reeds tot een beperking der productie besloten) en de instelling van een onzijdig federaal lichaam, dat de behoefte der Vereenigde Staten aan petroleumproducten en, gebaseerd daarop, ook die aan ruwe olie zal vaststellen, maar slechts adviseerend zal kunnen optreden. Dwingende voorschriften zal dit lichaam, dat blijkbaar een voortzetting van het onder vigueur van den Code werkende regeeringsorgaan, de „Petroleum Administrative Board”, zonder diens verdergaande bevoegdheden zal zijn, niet kunnen uitvaardigen. Voorts zal, hetgeen van het begin af zeer waarschijnlijk scheen — al werd daarover niets medegedeeld — de Connally-wet door aanneming van dit ontwerp worden verlengd.

Dit wetsontwerp maakt geen al te slechte kans om door het Congres nog in deze zittingsperiode te worden aangenomen, — in den Senaat is dit reeds geschied — en daardoor krijgt de industrie ook een kans om op een basis, die zij zelve verkoos, te toonen, dat zij, al is het met de medewerking van den Staat, haar problemen kan oplossen. Bovendien blijven de wetten tot beperking der productie in de afzonderlijke staten van kracht; de noodzakelijke productie-hoeveelheden zullen, bij totstandkoming der wet, weliswaar door de Unie worden vastgesteld, en onder de afzonderlijke Staten worden verdeeld, maar niet aan hen worden voorgeschreven; integendeel, dit federale „advies” zal door hen als voorschrift binnen hun eigen grenzen worden uitgevaardigd. Zooals reeds gezegd, hebben verschillende olie-produceerende Staten in het jongste verleden getoond, dat het hun nu, in tegenstelling met vroeger, in dit opzicht meenens is. Zoo heeft bijv. Texas groote hoeveelheden illegaal gewonnen olie in beslag genomen en laten veilen, en raffinaderijen, waar dergelijke olie werd verwerkt, doen sluiten. Desondanks heeft de onwettige productie van ruwe olie nog steeds niet geheel opgehouden.

De statistische positie der Amerikaansche petroleumindustrie is niet al te slecht. Weliswaar worden geregeld grootere hoeveelheden geproduceerd en verwerkt dan door de Regeering werd goedgekeurd, maar daar staat tegenover, dat de afzet van benzine dit jaar waarschijnlijk de hoogste in de geschiedenis der Amerikaansche petroleumindustrie zal worden, en dat ook de verkoop van andere derivaten bevredigend is.

Samenvattend kan men zeggen, dat de petroleumindustrie na het oordeel der U. S. Supreme Court in een toestand van onzekerheid verkeerde, veroorzaakt niet zozeer door het einde van den petroleum-code, als wel door de vraag, welke nieuwe federale controlebepalingen zullen worden aangenomen, en in welke mate deze de wenschen der petroleumindustrie zouden vervullen, of haar minder gewenscht zouden voorkomen. Volgens de laatste berichten overtreft de eerste soort verreweg de tweede. De strikte toepassing der wetten door de afzonderlijke Staten zal de industrie over den vermoedelijk korten tijd van onzekerheid tot aanneming der wet kunnen heenhelpen; zij zal ook na aanneming der federale wet een belangrijke steun voor de stabiliteit der verhoudingen in de industrie moeten blijven, die nu, zooals steeds, bedreigd worden door de practijken van hen, die „meenens alleen te kunnen bestaan, indien zij minder vragen dan een ander”. Bij de overgrote meerderheid der industrie schijnt desondanks de wensch te bestaan, prijsverlagingen en prijzenoorlogen te vermijden, en bij een spoedige aanneming der nieuwe wet, zal dit misschien ook kunnen worden bereikt.

Voor een iets verwijderde toekomst mag men, bij totstandkoming der wet, met het oog op de steeds stijgende behoefte aan petroleum en op de maatregelen tegen bovenmatige productie en verwerking, een verder langzaam herstel van haar rentabiliteit verwachten, zooals dit in 1934 is begonnen en in de eerste maanden van 1935 werd voortgezet. De eerste vereischte zal echter, nu en in de toekomst, de vaste wil der industrie zelve moeten zijn, met de oude misstanden: overproductie, te groote verwerking en prijsonderbiedingen, te breken.

DR. W. MAUTNER.

DE RIJKS MIDDELEN OVER JULI 1935.

De middelenstaat over Juli 1935 geeft wel een zeer somber beeld omtrent den toestand van 's Lands financiën, althans wat de inkomsten betreft. Bezien wij het eerst de niet-directe belastingen van Afdeling II, die zich altijd nog het gemakkelijkst laten vergelijken, dan blijkt, dat de afgelopen maand f 32.061.600 voor 's Rijks schatkist heeft opgeleverd tegen f 36.414.500 in Juli 1934, hetgeen een achteruitgang beteekent van f 4.352.900. Vrijwel alle middelen droegen tot dit ongunstig resultaat bij; alleen de dividend- en tantiëmebelasting, de wijnaccijns en de omzetbelasting wezen een, zij het slechts geringe vermeerdering aan. Het was derhalve een daling over de geheele linie. Dat onder deze omstandigheden ook de gemiddelde maandraming niet werd verkregen, is niet te verwonderen; het nadeelig verschil bedraagt te dezen opzichte f 1.117.600.

De totale opbrengst over de eerste zeven maanden van dit jaar beloopt f 212.776.300 tegen f 198.636.500 in hetzelfde tijdvak van 1934 en bij een raming van f 232.254.200. Laat men de omzetbelasting, die in het begin van het vorige jaar nog niet op gang was, buiten beschouwing, dan worden de cijfers als volgt: opbrengst zeven maanden 1934 f 172.060.600, opbrengst zeven maanden 1935 f 179.124.200, raming zeven maanden 1935 f 184.712.500. Dat de ontvangsten van het loopende jaar boven die van het vorige uitkomen, is in hoofdzaak te danken aan de invoerrechten, die in het begin van het vorige jaar den invloed ondervonden van de vlucht over de grens vóór 31 December 1933 in verband met de invoering van de omzetbelasting, en aan den tabaksaccijns, waarvoor het tarief middelerwijl werd verhoogd. Alles bij elkaar genomen, mag de eindconclusie niet gunstig heeten.

De dividend- en tantiëmebelasting levert in de zevende maand van het jaar doorgaans de ruimste baten; ditmaal kon f 3.132.500 worden geboekt tegen

f 3.129.500 in Juli 1934. Doordat het eerste halfjaar in het loopende jaar belangrijk minder opleverde, blijft de totale ontvangst van het tijdvak Januari t/m. Juli nog f 595.700 ten achter bij die van dezelfde maanden van 1934. Toch kan men op dit oogenblik nog niet zeggen, of men hier met een reële daling van inkomsten te maken heeft. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de aanslagen dit jaar iets later binnenkomen en dat de achterstand nog geheel of gedeeltelijk wordt ingehaald.

De invoerrechten verschaften in de afgelopen maand f 503.200 minder dan in Juli 1934. Niettemin waren de ontvangsten (f 7.954.800) ditmaal hoger dan in eenige voorafgaande maand van het loopende jaar. De gemiddelde maandraming werd in 1935 nog geen enkele maal gehaald (het nadeelige verschil bedraagt ditmaal f 170.200). Het overzicht over de eerste zeven maanden valt voor 1935 voordeeliger uit; tot dusver werd nl. f 6.726.000 meer ontvangen dan in de overeenkomstige periode van 1934, doch, zooals reeds hierboven werd opgemerkt, waren de opbrengsten in de eerste maanden van het vorige jaar door bijzondere omstandigheden zeer laag. Het trekt dan ook de aandacht, dat de ontvangsten in de eerste zeven maanden f 6.825.100 bij de verwachting ten achter zijn gebleven, niettegenstaande het tarief met ingang van 1 Juli 1934 werd verhoogd. De oorzaak der verlaging moet gezocht worden in de prijsdaling en den verminderden invoer door voortschrijdende en scherpere contingentteeringen e.d. Hetzelfde geldt van het statistiekrecht, dat ditmaal f 6.900 en over zeven maanden f 113.700 minder opleverde; bij dit middel is vermoedelijk ook de verminderde uitvoer een factor van betekenis.

Met de accijnzen blijft het slecht gaan. Alleen de wijnaccijnzen gaf een klein surplus (van f 1.850), dat echter weinig te betekenen heeft, gezien het feit, dat de eerste zeven maanden in totaal een achterstand van f 108.000 aanwijken. Maar overigens liepen alle accijnzen in opbrengst terug; zelfs de tabaksaccijnzen liet ons ditmaal in den steek. De zoutaccijnzen verschaften f 54.500 minder wegens daling van den uitvoer van gezouten vleesch. Aan geslachtaccijnzen werd f 31.400 minder ontvangen door de lagere veeprijzen, al kwam de opbrengst ook weer bijna f 42.000 uit boven het diepterecord van Juni jl. De gedistilleerdaccijnzen leverde f 221.200 minder op en de bieraccijnzen f 278.300; de ontvangst van eerstgenoemde heffing (f 1.993.800 bij een maandraming van f 2.583.300) beteekent een waar dieptepunt. De suikeraccijnzen gaf een decrees te zien van f 1.009.500; toch was de ontvangst van de afgelopen maand volstrekt niet ongunstig, immers f 4.736.500 bij een maandraming van f 4.166.700. De opbrengst van Juli 1934 was dan ook abnormaal hoog na de lage ontvangsten van de daaraan voorafgeane maanden. Over het geheel valt de suikeraccijnzen niet tegen; het verbruik van dit artikel schijnt door den verlaagden prijs toe te nemen. Bevreemdend is het, dat de raming in zeven maanden met f 894.700 werd overschreden. Tenslotte de tabaksaccijnzen, die ditmaal met f 26.000 terugliep, doch gerekend over zeven maanden nog een voorsprong van f 3.188.700 boven het vorige jaar vertoont. Ook dit middel stelt niet teleur. Het verbruik van sigaretten neemt toe. Bovendien is de accijnzen met ingang van 1 Maart jl. verhoogd.

De belasting op gouden en zilveren werken leverde f 1.700 minder op. De omzetbelasting kwam f 372.600 uit boven de opbrengst van Juli 1934. Op zichzelf beschouwd waren de ontvangsten echter bijzonder laag (f 4.100.600 bij een maandraming van f 6.791.700). Al moet worden bedacht, dat deze heffing in de tweede maand van het kwartaal de ruimste baten geeft, is de opbrengst van de afgelopen maand wel zeer teleurstellend. De raming is blijkbaar te hoog geweest; in de eerste zeven maanden is reeds f 13.889.600 minder geïnd dan waarop was gerekend. De couponbelasting kon ditmaal de opbrengst

van dezelfde maand van het vorige jaar niet halen (nadeelig verschil f 82.900), doch geeft niettemin bevredigende resultaten te zien; het evenredig deel der raming werd tot dusver met f 318.400 overtroffen.

De middelen, die in meer rechtstreeksch verband met het zakenleven staan, maakten ditmaal niet zulk een goed figuur, al moet ook in aanmerking worden genomen, dat de maand Juli 1934 door bijzondere omstandigheden bijzonder gunstig was. De zegelrechten leverden f 747.700 minder op, waarvan f 88.200 het gevolg is van een trager vloeien van de beursbelasting, terwijl de registratierechten een decrees van f 187.900 aanwezen. Door dit ongunstig resultaat blijft bij beide middelen thans ook de opbrengst over de reeds verstreken maanden beneden die van hetzelfde tijdvak van 1934; daarentegen werd het evenredig deel der raming nog overtroffen.

De successierechten daalden met niet minder dan f 1.486.100, doch de ontvangst van Juli 1934 was abnormaal hoog. Voorts heeft dit middel tot nu toe ruime baten afgeworpen, waardoor het zevenmaands-overzicht gunstige cijfers te zien geeft. De loodsgelden liepen terug met f 92.800, deels door de tariefsverlaging; over zeven maanden bedraagt de vermindering f 482.300.

De stand van de Directe Belastingen van ultimo Juli jl. verschilt niet zooveel van dien van eind Juni. Alleen deed zich bij de inkomstenbelasting in sterke mate de invloed van het nieuwe belastingjaar 1935/36 gevoelen, waardoor de stand van het zuivere kohierbedrag steeg van f 25.827.200 tot f 36.803.050; dit laatste bedrag komt f 558.300 uit boven den stand op het overeenkomstige tijdstip van 1934 wegens de verhooging van de opcenten; in hoofdsom heeft deze belasting door de crisis minder opgebracht.

Melden wij nog, dat de rijwielbelasting, die thans ten bate van het Verkeersfonds komt, in de afgelopen maand f 3.620.500 opleverde. Zooals bekend, is Juli de gunstige maand voor deze heffing. Deze opbrengst beteekent een teleurstelling, als men bedenkt, dat aan het toenmalige Wegenfonds in Juli 1934 een bedrag van f 3.741.500 aan rijwielbelasting ten goede kwam. Wellicht wordt dit nadeelig verschil echter in Augustus nog voor een deel door een hogere opbrengst gecompenseerd.

AANTEKENINGEN.

De geografische verdeling van den Nederlandschen uitvoer.

In het dezer dagen verschenen tweede deel van de Statistiek van den in-, uit- en doorvoer zijn eenige interessante gegevens over de geografische verdeling van den Nederlandschen uitvoer te vinden. Evenals verleden jaar¹⁾ zullen wij alleen van de waardecijfers gebruik maken, omdat de gewichtscijfers door de verschillende samenstelling der goederen een minder juist beeld geven.

De waarde van onzen uitvoer laat een sterke daling zien sedert 1929. De omvang van den uitvoer zal door de prijsdaling natuurlijk niet zoo sterk verminderd zijn. De Europeesche handel, die sinds 1925 is afgenomen van f 1514,2 miljoen tot f 577,7 miljoen in 1933, is in 1934 tot f 583,2 miljoen toegenomen. Het aandeel van Europa in onzen uitvoer vertoonde in het afgelopen jaar evenals in 1933 een kleine stijging; het aandeel van Azië en vooral van Amerika, is gedaald. Hoewel de waarde van den uitvoer naar Afrika en Australië een kleine stijging vertoonde tegenover 1933, nam die naar Amerika en Azië in 1934 in veel sterkere mate af, zoodat de totale waarde van onzen uitvoer van f 722,9 miljoen in 1933 tot f 708,5 miljoen in 1934 daalde.

¹⁾ Zie E.-S.B. van 20 Juni 1934.

De waarde van den Nederlandschen uitvoer in 1000 Gld.

	1925	1929	1931	1932	1933	1934
Europa ..	1514218	1485190	1060851	667.403	577.715	583.231
Azië	188.081	250.870	133.232	73.987	56.200	50.771
Amerika	156.939	178.708	81.777	63.680	64.484	49.648
Afrika ..	46.561	59.563	31.594	27.319	21.350	21.492
Australië	8.820	14.490	3.959	3.870	3.152	3.374
Totaal ..	1.914.619	1.988.821	1.311.413	836.259	722.901	708.516

Aandeel van de werelddeelen in den Ned. uitvoer in %.

	1925	1929	1931	1932	1933	1934
Europa	79,4	74,8	80,9	79,8	79,9	82,3
Azië	10,2	12,6	10,1	8,8	7,8	7,2
Amerika	7,3	9,0	6,3	7,6	8,9	7,0
Afrika	2,6	3,0	2,4	3,3	3,0	3,0
Australië	0,5	0,6	0,3	0,5	0,4	0,5
Totaal ..	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-

Beschouwen wij het aandeel van de verschillende landen in onzen uitvoer, uitgedrukt in percentages van het geheel, dan zien wij, wat het aandeel van Duitschland betreft, een daling in de jaren van 1925 tot 1929 en daarna weer een stijging. In 1933 was het aandeel van Duitschland 21,79 pCt. en in 1934 24,93 pCt., waardoor het peil van 1925 bijna weer bereikt werd. De waarde van den uitvoer naar dit land bedroeg resp. f 157,5 miljoen en f 176,6 miljoen.

De waarde van den Nederlandschen uitvoer in 1000 Gld.

	1925	1929	1931	1932	1933	1934
Frankrijk ..	85.255	117.173	115.853	85.521	71.873	57.662
België	163.505	204.303	174.019	118.003	100.143	81.540
Zwitserland ..	18.565	26.656	19.360	19.941	18.888	17.522
Italië	20.767	30.425	14.464	12.853	13.902	15.602
Duitschland ..	468.911	455.529	251.493	178.752	157.488	176.642
Engeland	468.298	407.524	317.705	159.943	126.333	135.116
Denemarken ..	28.927	34.569	25.842	9.832	7.949	7.645
Zweden	28.955	33.558	22.627	14.140	12.916	16.459
Noorwegen ..	28.415	28.111	13.448	10.277	11.210	6.757
Ned. Indië ..	134.285	172.292	89.016	46.537	30.741	30.480
Ver. Staten ..	71.196	171.187	34.143	29.256	33.382	22.474
Spanje	19.659	20.831	16.019	10.065	10.254	13.008
Overige land.	377.881	386.663	217.424	141.139	127.822	127.609
	1.914.619	1.988.821	1.311.413	836.259	722.901	708.516

Aandeel van de verschillende landen in den Nederlandschen uitvoer in %.

	1925	1929	1931	1932	1933	1934
Frankrijk	4.72	5.89	8.97	10.22	9.94	8.14
België	9.04	10.56	13.48	14.10	13.86	11.51
Zwitserland	1.03	1.36	1.50	2.38	2.61	2.47
Italië	1.15	1.40	1.13	1.53	1.92	2.20
Duitschland	25.94	22.93	19.48	21.38	21.79	24.93
Engeland	25.91	20.69	24.62	19.13	17.48	19.07
Denemarken	1.60	1.73	2.00	1.18	1.10	1.68
Zweden	1.60	1.60	1.75	1.69	1.79	2.32
Noorwegen	1.57	1.24	1.05	1.23	1.55	0.95
Ned. Indië	7.43	8.76	6.87	5.56	4.25	4.30
Ver. Staten	3.94	3.62	2.65	3.49	4.59	3.17
Spanje	1.09	1.03	1.24	1.20	1.42	1.84
Overige landen ..	14.98	19.19	15.26	16.91	17.70	18.02
Totaal	100.-	100.-	100.-	100.-	100.-	100.-

Merkwaardig is, dat het aandeel van de goudlanden in de jaren 1931 tot 1933 stijgt en dat dit aandeel met uitzondering van Italië in het afgelopen jaar weer is verminderd. De waarde van den handel met de goudlanden bedroeg in 1933 f 204,8 miljoen en in 1934 f 172,3 miljoen.

Het aandeel van Engeland is toegenomen en is thans nagenoeg even groot als in 1932, terwijl de waarde van den uitvoer naar dit land in 1932, 1933 en 1934 resp. f 159,9 miljoen, f 126,3 miljoen en

f 135,1 miljoen bedroeg. In het laatste jaar is dus weer een stijging waar te nemen.

Wat den uitvoer naar de Scandinavische landen betreft, nam het aandeel van Zweden iets toe, maar dat van Denemarken en Noorwegen nam daarentegen af. Het totale aandeel van Scandinavië is sinds 1925 weinig veranderd.

Het aandeel van Nederlandsch-Indië veranderde in de afgelopen twee jaar nagenoeg niet, en blijft daarvoor nog aanzienlijk lager dan in de jaren tot 1932 en 1933.

Het aandeel van de Vereenigde Staten ging van 4,59 pCt. in 1933 tot 3,17 pCt. in het vorige jaar terug, terwijl de waarde van den uitvoer verminderde van f 33,382 miljoen tot f 22,474 miljoen in dezelfde periode.

Het aandeel van Zwitserland, dat sinds 1925 toenam, is echter in het afgelopen jaar iets verminderd, nl. van 2,61 pCt. in 1933 tot 2,47 pCt. in 1934, de waarde van den uitvoer bedroeg in deze jaren resp. f 18.888 miljoen en f 17.522 miljoen.

Duitsch-Fransche en Duitsch-Belgische handelsbetrekkingen.

Op 1 Augustus jl. liepen de verdragen tusschen Duitschland en Frankrijk betreffende het handelsverkeer en de betalingen af. Op denzelfden datum trad een nieuwe betalingsovereenkomst met België in werking.

Het bestaande verdrag met Frankrijk hield behalve de sedert 1927 gewijzigde tarief- en contingentiebepalingen ook bepalingen in betreffende een tweezijdig algemeen verrekeningsverkeer, welke na een jaar in werking te zijn geweest, onhoudbaar zijn gebleken. De clearing leidde tot een vermindering van het handelsverkeer, waarbij de uitvoer naar Frankrijk sterker afnam dan de Deutsche invoer, mede als gevolg van de ongeneigdheid der Fransche importeurs zich te onderwerpen aan de bureaucratische methoden, die het noodzakelijk gevolg waren van het clearingverkeer. De door beide partijen gewenschte verandering strandde echter op Frankrijk's eisch, de sinds Juli 1934 bestaande meestbegunstigingsverhouding te vervangen door een systeem van contingentenverdeling, terwijl in Deutsche oogen Frankrijk te veel nadruk legde op liquideering van de uitstaande vorderingen. Duitschland van zijn kant was niet geneigd afstand te doen van de deviezenoverschotten uit den export verkrege. Als gevolg van het stranden der onderhandelingen is sinds 1 Aug. een verdraglooze toestand ingetreden, welke echter door twee overeenkomsten betreffende de liquideering van oude goederenschulden en de tariefpolitieke behandeling van het goederenverkeer verzacht wordt. Want reeds op 30 Nov. 1934 werd overeengekomen, dat ingeval van een afloopen der bestaande overeenkomsten, 70 pCt. der provenuen uit den Duitschen export tot dekking van oude goederenschulden zou worden aangewend, terwijl de resteerende 30 pCt. tot betaling van den loopenden invoer naar Duitschland zou worden gebruikt. Het Fransche tegoed beliep begin Augustus Frans 300 miljoen. Intusschen besloot Frankrijk vanaf 1 Aug. het minimumtarief toe te passen op den Duitschen invoer, waartegenover Duitschland de bestaande tarieven handhaafde. Practisch passen beide landen dus intusschen het principe der meestbegunstiging toe.

België neemt ten opzichte van Duitschland niet die crediteurpositie in, welke Frankrijk inneemt. De grootste belemmeringen voor den Duitsch-Belgischen handel bestonden in de vele formaliteiten, welke het gevolg waren van het bestaande clearingverdrag. Op 1 Aug. is nu een nieuwe betalingsovereenkomst tot stand gekomen, waarbij men, behoudens enkele afwijkingen, de bepalingen van de Duitsch-Engelsch betalingsovereenkomst heeft gecopieerd, welke tot wederzijdsche tevredenheid sinds November 1934 heeft

gewerkt. Het systeem beteekent een herstel van de in den handel gebruikelijke wijze van betaling in deviezen. Daarbij wordt een bepaalde verhouding tusschen uit- en invoer vastgelegd: van de deviezenopbrengst van den Duitschen uitvoer wordt 55 pCt. ter beschikking gesteld voor de betaling van loopende importen uit Engeland. Voor de betaling van de achterstallige vorderingen, welke tijdens het oude clearingverdrag waren ontstaan, wordt 10 pCt. der deviezenopbrengst ter beschikking gesteld (benevens een bedrag in contanten, nl. Pond 400.000 door de Rijksbank te voldoen, welke hiertoe een crediet verkreeg van de Bank of England). De resterende 35 pCt. der Duitsche deviezenopbrengst werd ter beschikking gesteld voor de afdoening van de rente op de coupons van de Young- en Dawesleeningen en van de 4 pCt. Funding Bonds der Conversiekas. Een eventueel saldo blijft ter vrije beschikking van de Duitsche Rijksbank. Het comité, dat ingesteld werd om op den gang van zaken toezicht uit te oefenen, constateerde de vlotte afwerking van deze regeling.

De regeling, welke thans met België is getroffen, houdt hetzelfde principe in. Terwijl echter het bedrag der deviezenopbrengst in het Engelsche verdrag gebaseerd is op de cijfers van de handelsstatistiek, wordt in het verdrag met België het bedrag der exportvalutaverklaringen van de Duitsche exporteurs, dus de deviezenopbrengst zelf, tot grondslag genomen. Uit deze opbrengst worden eerst 4 pCt. ter beschikking gesteld voor de nevenkosten, verbonden aan den Duitschen invoer, van het saldo worden 75 pCt. beschikbaar gesteld voor betaling van den regelmatig Belgischen uitvoer naar Duitschland, terwijl 10 pCt. tot dekking van oude goederenschulden en 5 pCt. tot rentebetaling (Dawes en Young) dienen. Wanneer de Duitsche invoer het bedrag van R.M. 14 miljoen overtreft, treedt een andere regeling in, nl. 65 pCt. der deviezenopbrengst, bestemd voor Belgischen uitvoer, voor oude goederenschulden en andere verplichtingen 10, resp. 5 pCt., en 20 pCt. ter vrije beschikking voor de Rijksbank. Hierdoor wordt de Duitsche uitvoer gestimuleerd.

Tegelijkertijd werd een afzonderlijke overeenkomst gesloten met betrekking tot tarieven en contingenten. Men verwacht wederzijds van dit nieuwe systeem een vlottere afwikkeling van den goederenruil door de opheffing van het bureaucratisch apparaat der clearing, terwijl Duitschland bevrediging vindt in het feit, dat de hoeksteen van deze nieuwe overeenkomsten is de erkenning van den noodzaak van den Duitschen export, benevens in het feit, dat oude goederenschulden regelmatig worden afgedaan en de Rijksbank regelmatig over vrije deviezen zal kunnen beschikken.

ONTVANGEN BOEKEN.

Coördinatie der Verkeersbedrijven door Mr. E. D. de Meester. (Baarn 1935; Hollandia Drukkerij N.V.).

Dit proefschrift (Utrecht) geeft een beschrijving van de verschillende wijzen, waarop men in het buitenland de zoo noodige verbeteringen in de binnenlandsche verkeersverhoudingen tracht te verkrijgen. Het bevat een bespreking van de hoofdtrekken der bestaande en aanhangige verkeerswetten in diverse, op verkeersgebied belangrijke landen. Het doel hiervan is, een beschrijving te geven van den stand van het verkeersvraagstuk in een aantal landen. De schrijver heeft zich beperkt tot de spoorwegen, het autovervoer en de binnenscheepvaart. Dit rijk gedocumenteerde boek zal ongetwijfeld in de betrokken kringen groote belangstelling ontmoeten.

Wereldcrisis — Is er een uitweg? door L. J. Breman, Consul der Nederlanden te Genua. (Assen 1935; Van Gorcum & Comp. N.V. Prijs f 3.90).

Dit boek wil zijn een wegwijzer bij de bestudeering van onze huidige problemen op grond van kennis van theorieën en ondervinding betreffende de verschillende economische financieele en politieke verschijnselen in hun historische ontwikkeling voor een ieder, die zijn ideeën in de wirwar van alle daarbij werkende elementen wil ordenen door

het op overzichtelijke wijze in de juiste verhouding brengen der verschillende onderdeelen. Op de geestelijke zijde van onze problemen wordt daarbij evenveel nadruk gelegd als op de materieel-technische.

Mangkoe-Negaran door Dr. Th. Metz, Alg. secretaris v. d. Ned. Kamer van Koophandel voor Duitschland, 's-Gravenhage. (Rotterdam 1935; Nijgh & van Ditmar N.V. Prijs f 2.25).

De schrijver wil in dit boek de beteekenis van de „Vorstenlanden" op Java schetsen en geeft daarom een staatkundige analyse van het rijk Mangkoe-Negaran. In dit rijk is volgens den schrijver door een eerlijke en loyale samenwerking van den Javaanschen leider met het Nederlandsch Bestuur een buitengewoon goed resultaat bereikt, dat niet zonder invloed zal zijn op de toekomstige verhouding tusschen Europa en Oost-Azië.

Vormen van gemeentebeheer, in het bijzonder met betrekking tot de gemeentebedrijven door Mr. A. Koelma, gem. secretaris van Alkmaar en buitengew. lector aan de Handelshoogeschool te Rotterdam en R. A. Dijker, accountant en lector aan de Handelshoogeschool te Rotterdam. (Arnhem 1935; G. W. van der Wiel & Co. Prijs f 1.—).

Redevoeringen, gehouden op den 8sten Accountantsdag van de Ver. van Gemeente-accountants (20 Oct. 1934).

Werkverschaffing (vervolg op De Rijkssteunregeling voor werklozen) door S. C. de Haas van Dorsser, directeur van Maatschappelijk Hulpbetoon van Haarlem, met medewerking van A. Jongbloed, commies-chef bij dienzelfden dienst. (Arnhem 1934; G. W. van der Wiel & Co. V.U.G.A. Prijs f 2.90).

In dit werk zijn de algemeene voorschriften voor de werkverschaffing verzameld, geordend en voorzien van een zakenregister. Zij worden voorafgegaan door een inleiding, een historisch overzicht en een hoofdstuk over werkverruiming (het werkfonds 1934). Dit boek is het eenige werk, dat de werkverschaffingsvoorschriften zoo volledig mogelijk en toegelicht weergeeft.

Eerste aanvulling op werkverschaffing door dezelfde auteurs. (Arnhem 1935; G. W. van der Wiel & Co. V.U.G.A. Prijs f 0.50).

Deze aanvulling bevat een aantal voorschriften, welke sinds het verschijnen van het boek van kracht zijn geworden. Zij zijn voorzien van een toelichting.

MAANDCIJFERS. HYPOTHEEKRENTEN IN NEDERLAND.

	Amsterdam	Arnhem	Den Haag Volle eigen- dom	Den Haag Erf- pacht	Middel- burg	Rotter- dam	Zwolle
1933.....	4.67	4.98	4.93	5.01	4.98	4.70	4.89
1934.....	4.49	4.65	4.69	4.95	4.89	4.52	4.65
Jan. 1934 ..	4½ ¹⁾	5	5.—	5	5	4.50	4½
Febr.	4½	5	4.69	5	5	4.68	5
Mrt.	4½	5	4.64	5	5	4.55	5
April	4½	4½	4.70	5	5	4.50	4½-5 ²⁾
Mei	4½	4½	5.—	5	5	4.50	4½-5
Juni	4.55 ³⁾	4½	4.50	—	5	4.50	—
Juli	4.50	4½	4.78	5	5	4.50 ⁴⁾	4½-5
Aug.	4.42	4½	4.50	5	5	4.56	4½-5
Sept.	4.33	4½	4.75	—	5-4½	4.50	4½-5
Oct.	4.37 ⁵⁾	4½	4.50	4.92	4½	4.50	—
Nov.	4.25	4½	4.59	4.87	4½	4.50	4-½
Dec.	4.25	4½	4.58	4.75	4½	4.47	4-½
Jan. 1935 ..	4.42	4½	4.50	5	4½	4.36	4-½
Febr.	4.42	4½	4.65	4.76	4½	4.23	—
Maart	4.50	4½	4.67	4.78	4½	4.30	4-½
April	4.50	4½	4.50	4.75	4½	4.50	4½
Mei	4.37 ⁵⁾	4½	4.25	5	4½	4.25	4½-½
Juni	4.57 ⁵⁾	4½	—	—	4½	4.37	4½
Juli	4.44	4½	4.50	4.75	4½	—	—

¹⁾ Op erfpacht 4½ %.

²⁾ Bij extra veel overwaarde, b.v. 50 %, bedroeg de rente 4½ %.

³⁾ Op erfpacht 4½ %.

⁴⁾ Voor hypotheek tot een gezamenlijk bedrag van f 34.500.— en 4.25 % voor een hypotheek van f 10.000.—.

Nadruk verboden.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN:

Uit. Juli 1935 (in Gulden).

Afdeling Ia Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1935 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t. m. dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anders dan wegens betaling op de kohieren afgeschreven	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a)	9.935.149	7.622	9.927.527	9.708.227
Inkomst.bel. b)	37.798.939	995.888	36.803.051	36.244.715
Vermogensbel. c)	10.565.152	88.264	10.476.888	10.886.994
Verdedig.bel. I	5.951.806	69.100	5.882.706	6.457.265
Bel. v. d. doode hd.	965.361	1.795	963.566	—
Totalen	65.216.407	1.162.669	64.053.738	63.297.201

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.

b) Hoofdsom + procenten³⁾ c) Hoofdsom + procenten⁴⁾.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1935/1936 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

³⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 20, ten behoeve van het belastingdienstjaar 1935/1936 worden 60—78 procenten geheven.

⁴⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 55, ten behoeve van het belastingdienstjaar 1935/1936 worden 75 procenten geheven.

Afdeling Ib Overige middelen.	Juli 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenkomstige periode 1934
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmel.	3.132.465	8.180.960	8.776.707
Rechten op den invoer	7.954.786	50.049.915	43.323.942
Statistiekrecht	133.126	908.441	1.022.170
Accijns op zout	135.359	1.268.206	1.146.884
Accijns op geslacht	451.466	3.131.673	3.813.144
Accijns op wijn	59.358	1.373.817	1.481.818
Accijns op gedistill.	1.993.766	15.951.270	17.221.709
Accijns op bier	811.889	4.676.869	6.046.861
Accijns op suiker	4.736.513	30.061.363	29.475.146
Accijns op tabak	3.134.939	20.707.236	7.518.552
Bel. op gouden en zilverw.	36.443	280.121	299.814
Omzetbelasting	4.100.609	33.652.111	26.575.941
Couponbelasting	541.369	3.235.062	2.316.612
Recht. en boeten v. zegel	1.251.807	10.149.564	10.314.058
Recht. en boet. v. registr.	908.351	6.836.371	6.890.774
Recht. en boet. v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	2.439.123	20.566.948	20.183.737
Opbrengst d. loodsgelden	240.241	1.746.375	2.228.680
Totalen	32.061.610	212.776.302	198.636.549

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. f 237.592 (Beursbel.); ²⁾ Id. f 2.012.639.

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1934.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere opbrengst over het tijdvak van 1 Jan. 1934 tot en met de maand Juli 1935
Grondbelasting. ($\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.)	9.735.000	9.722.455
Inkomstenbelasting (hoofdsom + 20 procenten).	54.880.000 *)	61.042.228
Vermogensbelasting (hoofdsom + 55 procenten).	17.515.000 *)	17.916.044
Verdedigingsbel. I	11.700.000	9.209.712
Belasting v. d. doode hand	3.000.000	1.284.295
Divid.- en tantiëmelasting.	12.240.000	13.192.622
Rechten op den invoer	86.462.500 *)	82.190.127
Statistiekrecht	1.800.000	1.768.807
Accijns op zout	2.300.000	2.122.328
Accijns op geslacht	6.500.000	6.195.266
Accijns op wijn	2.340.000	2.718.588
Accijns op 't gedistilleerd	33.000.000	30.344.425
Accijns op bier	11.815.000	10.201.836
Accijns op suiker	62.200.000	52.923.980
Accijns op tabak	31.000.000	31.341.348
Belast. op gouden en zilverw.	600.000	497.374
Omzetbelasting	81.500.000	54.416.670
Couponbelasting	5.400.000 *)	4.116.856
Rechten en boeten van zegel	15.860.000	17.509.253
Rechten en boeten v. registr.	10.000.000	11.302.456
Rechten en boeten v. successie, v. overgang bij overlijden en v. schenking	30.400.000	34.840.211
Opbrengst der loodsgelden	3.500.000	3.629.940
Totalen	493.747.500	458.486.819

*) Nader gewijzigd ingevolge de wet van 27 December 1934 (Stbl. No. 683) houdende wijziging van de Middelenwet van het dienstjaar 1934.

OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.

Dienst 1935/1936.

	Bedrag van raming	Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Juli 1935
Grondbelasting (veertig ten honderd van de hoofdsom)	9.840.000	9.872.299
Personeele belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	20.500.000	20.927.913
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig procenten op de hoofdsom)	13.525.000	4.434.635
Vermogensbelasting (twintig procenten op de hoofdsom)	2.260.000	790.409
Inkomstenbelasting (tien procenten op de hoofdsom)	5.100.000	1.562.973
Totaal	51.225.000	37.588.229

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	11/17 Aug. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	11/17 Aug. 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	1935	1934
Tarwe	16.045	556.197	841.921	1.350	13.842	21.783	570.039	863.704
Rogge	4.495	129.916	274.887	—	281	15.257	130.197	290.144
Boekweit	605	13.902	14.505	—	—	—	13.902	14.505
Mais	11.835	481.415	568.871	754	78.238	134.536	559.653	703.407
Gerst	11.130	192.986	243.862	650	23.023	35.296	216.009	279.158
Haver	552	87.360	80.484	—	1.660	2.206	89.020	82.690
Lijnzaad	120	119.354	146.230	2.101	247.283	156.163	366.637	302.393
Lijnkoek	—	29.093	54.164	—	—	25	29.093	54.189
Tarwemeel	403	12.919	13.280	64	4.168	1.816	17.087	15.096
Andere meelsoorten	840	17.719	36.714	80	2.051	4.159	19.770	40.873

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN

Table with columns for ZUIVEL EN EIJEREN and METALEN, listing prices for various commodities like butter, cheese, metal, etc. from 1925 to 1934.

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2. Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Table with columns for BOUWMATERIALEN and KOLONIALE PRODUCTEN, listing prices for building materials and colonial products like cacao, rubber, sugar, etc. from 1925 to 1934.

I.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteeringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 Augustus 1935.

		Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag. sch. „	38.593.011,64 1.767.480,87 2.642.309,90		f 43.002.802,41
Papier o. h. Buitenl. in disconto				—
Idem eigen portef. Af: Verkochtmaar voor de bk. nog niet afgel.	f „	356.500,— —		356.500,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag. sch. „	107.721.017,15 ¹⁾ 12.629.750,03 37.722.280,65		
	f	158.073.047,83		
Op Effecten	f	150.561.049,12 ¹⁾		
Op Goederen en Spec.	„	7.511.998,71		158.073.047,83 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk				—
Munt, Goud	f	124.095.410,—		
Muntmat., Goud	„	461.724.310,86		
	f	585.819.720,86		
Munt, Zilver, enz.	„	23.974.577,51		
Muntmat., Zilver	„	—		
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfondsen				39.582.297,94
Gebouwen en Meub. der Bank				4.600.000,—
Diverse rekeningen				3.448.705,14
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)				15.486.148,55
	f			874.343.800,24

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—	
Reservefondsen	„	4.049.884,01	
Bijzondere reserve	„	5.675.000,—	
Pensioenfondsen	„	9.928.952,92	
Bankbiljetten in omloop	„	793.160.475,—	
Bankassigtiën in omloop	„	11.630,63	
Rek.-Cour. (Het Rijk)	f	2.548.108,02	
saldo's: (Anderen)	„	36.291.360,67	
Diverse rekeningen	„	2.678.388,99	
	f	874.343.800,24	
Beschikbaar metaalsaldo	f	277.817.059,17	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„	694.540.000,—	
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht			

¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) ..... f 71.153.775,—
²⁾ Waarvan in het buitenland ..... „ 34.261.695,06

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
19 Aug. '35	124095	461.724	793.160	38.851	277.817	73,2
12 „ '35	124095	465.836	799.686	38.591	278.979	73
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
12 „ 1935	42.643	—	161.397	356	2.984
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Onder de activa.**JAVASCHE BANK.**

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
17 Aug. '35 ²⁾	111.140		167.740	23.020	34.836
10 „ '35 ²⁾	111.890		170.710	20.010	35.602
20 Juli 1935	98.003	22.833	169.566	30.581	40.777
13 „ 1935	97.995	22.497	173.097	26.896	40.495
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
17 Aug. '35 ²⁾	1.970	77.580		11.470	58
10 „ '35 ²⁾	1.310	77.510		11.390	59
20 Juli 1935	2.638	11.727	53.639	13.403	60
13 „ 1935	2.787	11.875	54.300	12.642	60
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Cijfers telegrafisch ontvangen.**BANK VAN ENGELAND.**

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
14 Aug. 1935	193.370	405.546	47.229	15.171	13.154
7 „ 1935	193.344	411.836	40.939	14.078	13.115
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
14 Aug. '35	82.045	16.718	86.275	37.021	47.824	34,1
7 „ '35	87.201	17.240	82.662	37.846	41.508	30,1
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Data	Goud	Zilver	Te goed in het. buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
9 Aug. '35	71.583	719	8	7.831	1.229	5.105	3.200
2 „ '35	71.630	712	8	7.878	1.231	5.361	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Regg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
9 Aug. '35	5.800	2.387	81.490	160	3.108	10.405
2 „ '35	5.800	2.567	82.214	140	3.121	9.869
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.**DUITSCHER RIJKS BANK.**

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Aug. 1935	94,7	29,6	5,3	3.643,7	35,0
7 „ 1935	104,6	30,2	5,9	3.640,4	38,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Regg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Aug. 1935	339,2	669,3	3.717,2	763,3	226,5
7 „ 1935	337,7	670,9	3.740,3	730,8	227,2
30 Juli 1914	1.330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Aug.; resp. 26, 33 mill.**NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).**

Data 1935	Goud Munt en metaal	Munt en diversen	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheidsfondsen	Circulatie	Regg. Crt.	
								Schatkist	Partic.
13 Aug. 8	3.521	53	1.403	130	162	40	4.129	20	1.157
8 „	3.519	54	1.415	118	162	40	4.139	41	1.120

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad			Wissels		
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾	„Other cash“ ²⁾	In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht	
31 Juli '35	6.245,9	6.224,1	269,2	6,6	4,7	
24 „ '35	6.247,8	6.226,0	265,5	6,1	4,7	

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
31 Juli '35	2.430,2	3.261,6	5.478,4	146,6	74,5	—
24 „ '35	2.430,2	3.242,2	5.491,8	146,6	74,6	—

¹⁾ Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Bank gegeven voor de overname van het goud, toen de \$ op 31 Jan. '34 van 100 op 59,06 cents werd gedevalueerd.²⁾ „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.³⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ⁴⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.**

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
24 Juli '35	1	7.446	11.272	3.697	20.449	4.394
17 „ '35	3	7.505	11.257	3.697	20.509	4.380

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de betreffende valuta.